

Література:

1. Бабійчук Р. В. Жовтнева революція і розвиток української культури. К. : Наук. думка, 1957. 37 с.
2. Бойко О. Д. Історія України у XX столітті. Ніжин, 1994. 295 с.
3. Бриль. Нема культуроботи. *Змичка*. 11 грудня 1926. С. 2.
4. Бурим К. Березіль на селі. *Глобус*. 1925. № 7. С. 164.
5. Герасько В. Композитор П. Сениця (1879–1960). Досвід наукової біографії : дипломна робота. К., 1971. 340 с.
6. Гірчак Є. Ф. Завдання національно-культурного будівництва на Україні. Харків, 1927. 127 с.
7. Гріненко М. Історія української музики. К, 1922. 56 с.
8. Іваненко М. Не дбають про культуру. *Змичка*. 10 січня 1920. С. 4.
9. Касьянов Г. В. Українська інтелігенція 1920-х – 30-х років: соціальний аспект та історична доля. К. : Основа, 1992. 396 с.
10. Козачковський А. Переяславський музей. *Освітнянин*. 11 вересня 1929. С. 2.
11. Крип'якевич І. Історія української культури. Львів. 1937. 706 с.
12. Культармієць. Що роблять у Переяславі. *Змичка*. 2 жовтня 1929. С. 3.
13. Культурно-освітня комісія. *Вісник КГВК*. 1 лютого 1925. С. 9–15.
14. Молоткіна В. Культурно-освітня робота в Переяславі в 20-ті роки XX ст. *Наукові записки з української історії*. Переяслав-Хмельницький : НВФ «Світа», 1999. Вип. 8. С. 138–145.
15. Шевчук Г. Л. Культурне будівництво у 1921–1025 роках. К. : Вид-во АН УРСР, 1963. 52 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-388-3-18>

ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ» У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ІСТОРІЇ

Пришляк Роман Іванович

студент магістратури

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія

імені Тараса Шевченка

м. Кременець, Україна

Вивчення теми «Європейський союз» у шкільному курсі історії допомагає учням осмислити та засвоїти основні принципи інтеграційних процесів на європейському континенті, вивчити основні етапи становлення Європейського

Союзу. В реаліях сьогодення ця тема набуває все більшої актуальності, оскільки Україна активно працює над пришвидшенням вступу у Європейський союз на правах повноцінного партнера.

Розвиток пізнавального інтересу учнів, як психолого-педагогічну проблему, вивчали такі відомі вчені як А. Алексюк, С. Терно, О. Пометун, К. Баханов, Г. Яковенко та інші педагоги і психологи. Проте, значна кількість досліджень не вичерпує всі аспекти багатогранної проблеми активізації пізнавальної діяльності школярів.

Шкільний курс історії покликаний формувати в учнів громадянські особистісні якості, які вимагає від них сучасне демократичне суспільство: інтелект, взаємоповагу, толерантність, вміння критично мислити. Завданнями курсу є надання базових теоретичних знань та практичних вмінь. В основі вивчення історії поєднуються проблемно-тематичний, хронологічний, цивілізаційний та культурологічний принципи. Найважливішими методологічними принципами, які учні повинні засвоїти на уроках історії є:

- принцип об'єктивності, який передбачає детальний огляд історичної реальності, кожного явища в його різноманітності та суперечливості;
- принцип історизму: вивчення історичних явищ з позицій еволюції;
- соціальний підхід: врахування сукупності соціальних відносин;
- принцип багатоперспективності, який включає в себе цивілізаційний, культурологічний, етичний, регіональний підходи [2, с. 43].

Зміст історичного компоненту, згідно Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, структурований з урахуванням специфіки історичних знань та хронологічних етапів розвитку людства за наступними змістовими лініями: людина – людина, людина – суспільство, людина – влада, людина – світ уявлень та ідей, людина – простір, людина – природа, людина – світ речей.

Вивчення історії в школі покликане формувати в учнів ряд предметних компетенцій, серед яких:

- хронологічна: вміння орієнтуватися в історичному часі;
- просторова: орієнтування в історичному просторі;
- інформаційну: навички роботи з джерелами історичної інформації;
- мовленнєва: побудова усних та письмових висловлювань стосовно історичних явищ та подій;
- логічна: навички аналізу, пояснення історичних фактів, формулювання теоретичних понять, положень, концепцій;
- аксіологічна: формулювання версій та оцінки історичного руху та розвитку [7, с. 198–199].

Інтеграційні тенденції дедалі більше охоплюють всі регіони світу. Проте, навіряд чи можна дати остаточну відповідь на запитання: які переваги мають країни, входячи до інтеграційного об'єднання. Європейський Союз, як інтеграційне об'єднання, створювався тривалий час під

впливом низки факторів та передумов: цивілізаційних – всі країни об'єднання мали спільні духовні цінності, вони були сумісними з точки зору соціально-політичних та політичних амбіцій; ряд економічних передумов, передбачав можливість науково-технічної та економічної співпраці; культурно-історичні фактори спиралися на спільне історичне коріння країн Європи, історичне прагнення країн до культурного зближення; військово-політичні: регулювання територіальних суперечок, які виникають між країнами; вирішення військових питань; геополітичні: можливість розвитку та вдосконалення територіальних комунікацій, створення та забезпечення більш ефективної взаємодії у сфері туризму та обміну товарами й послугами.

Завданнями в ході вивчення даної теми можна назвати:

- формування базових знань про економічні, політичні та соціальні особливості утворення ЄС;
- набуття вмінь відслідковувати причини, які спонукають до утворення регіональних об'єднань та аналізувати проблеми, пов'язані з такими процесами;
- ознайомлення з регуляторною політикою ЄС щодо забезпечення функціонування ринку товарів та послуг;
- продемонструвати місце України в системі політичних, економічних, культурних зв'язків з країнами ЄС;
- поширити та обґрунтувати ідею євроінтеграції України серед учнівської молоді;
- розвиток в учнів пізнавального інтересу, інтелектуальних та творчих здібностей, самостійної навчальної діяльності через пошук та обробку інформації з різних джерел;
- формування географічної та правової культури, духовних й моральних принципів, толерантного ставлення та поваги до інших народів і культур;
- розвиток вміння користуватися порівняльними методами статистико-економічного аналізу, використовуючи статистичні дані;
- виховування в учнів особистісних рис громадянина України, загальнолюдських духовних цінностей;
- підготовка до свідомої активної участі в суспільному житті української держави, усвідомлюючи її роль та місце в Європі і світі, формування співвідповідальності за долю України та світу;
- розвиток вміння відстоювати власний погляд на проблеми, толерантного ставлення до думок інших людей [4, с. 56–57]

Структура і зміст навчальної програми ґрунтується на принципах неперервності та наступності шкільної географічної, правової та суспільствознавчої освіти, її інтеграції на основі внутрішньоопредметних зв'язків, гуманізації, гуманітаризації, урахування вікових можливостей учнів,

практичної спрямованості. Кількість годин на вивчення теми є орієнтовною та може змінюватися в межах визначеного навчального часу. Резервний час можна використовувати для систематизації та узагальнення знань.

Література:

1. Баханов К. О. Традиції та інновації в навчанні історії в школі. Дидактичний словник-довідник. Запоріжжя: Просвіта, 2002. 107 с.
2. Дубінський В. А. Методика викладання історії в школі : навчально-методичний посібник для організації самостійної роботи студентів історичного факультету. 2-ге вид., виправлене і доповнене. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. 86 с.
3. Копійка В. В. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навчальний посібник / за ред. Л. В. Губерського. М-во освіти і науки України. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2012. 759 с.
4. Копійка В. В. Україна та Європейський Союз : науково-популярна література / В. В. Копійка, В. А. Манжола, Н. М. Весела. Київ : Знання, 2012. 78 с.
5. Круглашов А. М., Астапенко Т. С., Руссу В. В. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття / довідник. Ч. 1. Чернівці, 2010. 212 с.
6. Історія України. Всесвітня історія. 6–11 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/561/56138/navchalna_programa_2022_WH_HU_6-11.pdf (дата звернення 16. 03. 2024 рік).
7. Пометун О. І., Фрейман Г. О. Методика навчання історії в школі. Київ : Генеза, 2005. 328 с.
8. Яковенко Г. Г. Методика навчання історії : навчально-методичний посібник. Харків : ХНАДУ, 2017. 324 с.